

MEDELHÖG REDUKTIONSPOTENTIAL

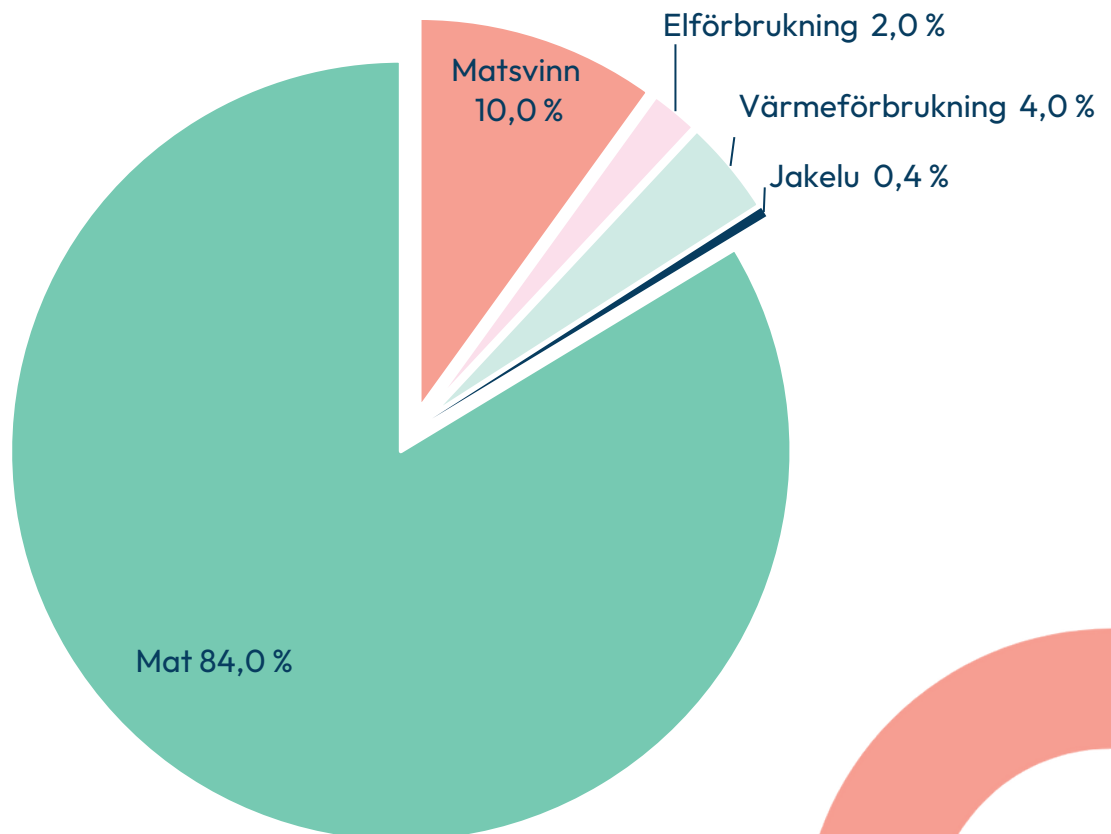
Mattjänster och livsmedel

Realiseringen av utsläppsminskningar i upphandlingar påverkas av

- Förändringar i hur mattjänsterna används, samt tallriksinnehållet och matsvinnet, livsmedels- och tjänsteupphandlingsmodeller.
- Koldioxidsnåla alternativ inom upphandling och koldioxidsnåla lösningar på marknaden.
- Befintliga kriterier, verktyg och metoder för att bestämma och verifiera koldioxidsnåla lösningar.
- Upphandlarens kompetens samt övriga mål och randvillkor för upphandlingen.

Varje år avnjuter finländarna mer än 380 miljoner måltider i daghem, skolor och läroinrättningar. Livsmedlen samt närings- och logitjänsterna står för cirka 7 % av utsläppen från offentlig upphandling. Största delen av utsläppen från livsmedelsproduktionen genereras redan av processer under primärproduktionen, som inte kan påverkas genom upphandlingar på annat sätt än förändringar i användningen. De viktigaste faktorerna som påverkar koldioxidavtrycket är innehållet i livsmedel och minskningen av matsvinn.

Fördelning av mattallriks koldioxidavtryck

Figur: Lounasheimo & Helonheimo, 2019.

Utsläppsminskande åtgärder inom upphandling och deras potential för att minska utsläppen*

En stor del av undersökningarna av koldioxidsnåla näringstjänster fokuserar på fördelarna med kostförändringar. Den gemensamma linjen i bedömningarna är att näringstjänster har en koldioxidsnål potential som kan uppnås till exempel genom att öka andelen vegetarisk kost och fisk i serveringen. Genom utbudet av mattjänster kan man påverka kosten, så länge näringsrekommendationerna uppfylls. Den koldioxidsnåla potentialen för mer vegetarisk mat realiserar inte om maten inte äts. Därför måste eleverna höras och göras delaktiga i utformningen av menyer och utvecklingen av recept. På så sätt blir det också en del av matfostran i skolor och daghem.

Kostförändringar inom mattjänster

- 1 vegetarisk dag 14 %
- 2 vegetariska dagar 29 %
- Halvera mängden kött 13 %
- Fiskbetonad kost 30 %

Livsmedel

- Ekologisk mjölk 10–20 %
- Produkter av animaliskt ursprung till vegetariska produkter 10–20 %

Svinn

- Minimering av svinn 10 %

*) Bedömningen av utsläppsminskningspotentialen baseras på enskilda fallstudier där utsläppsminskningar som anges i procent har uppnåtts för den aktuella åtgärden. Procentsatserna beskriver skillnaden mot den alternativa lösningen som, beroende på fallet, presenteras för de tillämpliga livscykelstadierna. Mängden utsläppsminskningar beror dock på helheten, omständigheterna och utgångsdata, så procentsatserna är endast riktgivande och kan inte direkt generaliseras eller jämföras med varandra. Källa: Siiskonen et al. 2022.

KEINO Kompetenscentrum
för hållbar & innovativ
offentlig upphandling

KEINO är ett konsortium vars olika områden implementeras och utvecklas gemensamt av Motiva Oy, Teknologiska forskningscentralen VTT Oy, innovationsfinansieringsverket Business Finland, Finlands miljöcentral SYKE och Hansel Oy.

www.hankintakeino.fi